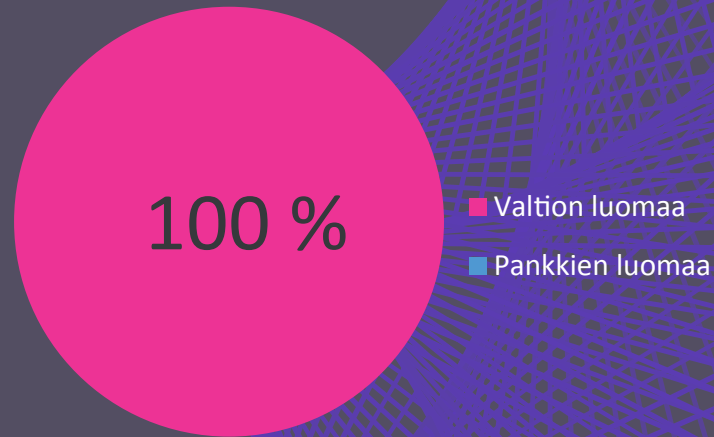

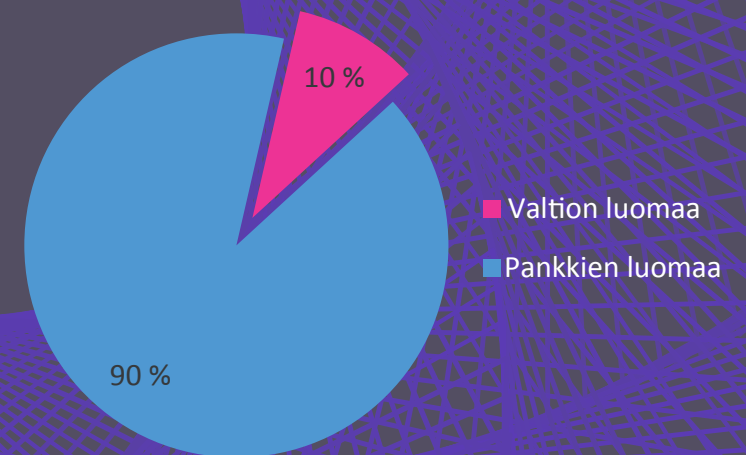
Pankkien vs. valtion luoma raha rahareformin jälkeen

 TALOUSDEMOKRATIA

"Raha on vain sopimus, jota voidaan muuttaa"

Pankkien vs. valtion luoma raha euroalueella

Miten raha luodaan nykyisin?

Nykyään lähes kaiken rahan luovat yksityiset pankit. **Pankit luovat rahaa, kun ne myöntävät asiakkailleen lainoja.** Raha siis syntyy siten, että asiakkaan tilille yksinkertaisesti kirjataan lainaa vastaava summa. Vastaavasti kun laina maksetaan pankille takaisin, rahaa häviää kierrosta. Suurin osa rahasta on siis velkaa, joka on olemassa ainoastaan numeroina tietokonejärjestelmissä. Valtio luo ainoastaan kolikot ja setelit, jotka käsittävät nykyisin vain pienen osan maailman rahasta.

Suomen Pankki vahvistaa asian esimerkiksi Raha ja luotto rahapolitiikassa -julkaisussa:

”Pankkitalletus syntyy [...] talletuspankin myöntäessä luottoa asiakkaalleen.”

Mitä tarkoitetaan talousdemokratialla?

Talousdemokraattisen ajattelun mukaan **talous- ja rahavallan tulisi olla demokraattisessa hallinnassa.** Talousdemokratian kannattajat suhtautuvat kriittisesti siihen, että politiikka ja talous on nykyisessä yhteiskunnassa erotettu toisistaan ja talous sanelee reunaehdot poliittiselle päätöksenteolle. Talousdemokratian vastakohta on talousoligarkia eli talousharvainvalta, jossa talous- ja rahavalta on pienellä eliitillä.

Mitä ovat talousdemokraattiset uudistukset?

Talousdemokratian kannattajat vaativat useita rinnakkaisia uudistuksia. Yksi tärkeimmistä talousdemokraattisista uudistuksista on **rahareformi** eli rahanluontivallan siirtäminen pois yksityisiltä pankeilta julkisen vallan haltuun. Jos valtio saisi yksinoikeuden luoda rahaa, sen luoman rahan määrästä ja rahapolitiikasta voitaisiin päättää demokraattisessa ja riippumattomassa toimielimessä.

Talousdemokratiaa edistäviä uudistuksia ovat myös **rinnakkaisvaluutat, sähköinen käteinen, elvyttävä kansalaisosinko, julkiset pankit ja valtion keskuspankkirahoitus.**

Mitä hyötyä talousdemokraattisista uudistuksista olisi?

Talous olisi nykyistä vakaampi ja pankkijärjestelmä turvallisempi, kun pankit eivät pystyisi luomaan rahaa myöntämällä lainoja. Pankeilla ei olisi yhtä suurta kannustinta ottaa holtittomia riskejä, kun niitä ei enää pelastettaisi konkurseilta verovaroilla. Kiinteistökuplien ja niitä seuraavien finanssikriisien, taantumien ja lamojen todennäköisyys pienenesi huomattavasti. Pankkien rahanluontioikeuden poistaminen hillitsisi merkittävästi myös asuntojen hintojen nousua.

Reaalitaloutta olisi mahdollista tukea nykyistä paremmin, kun valtio tai keskuspankki loisi kaiken rahan. Valtion luoman rahan käyttökohteista päätettäisiin demokraattisesti, eivätkä yksityiset pankit enää päättäisi, mihin tarkoitukseen rahaa luodaan. Esimerkiksi omistusasumista ja yritystoimintaa voitaisiin rahoittaa julkisten pankkien lainaaman korottoman tai lähes korottoman rahan avulla.

Sekä julkinen että yksityinen talous säästäisivät, kun niiden ei tarvitsisi maksaa korkoa rahasta. Eriarvoisuutta kasvattava korkotuloilla eläminen tai rahalla keinottelu ei olisi enää mahdollista. Ihmisten käyttöön jäisi enemmän rahaa ja eriarvoisuus vähenisi.

Talousdemokraattisessa yhteiskunnassa **talouskasvun pakkoa ei enää olisi.** Kun valtio voisi itse luoda rahaa ilman korkokuluja oman keskuspankkinsa kautta, ikuiselle talouskasvulle ei olisi enää rakenteellista syytä. Ilman talouskasvun pakkoa esimerkiksi työnteko, tuotanto ja kulutus voitaisiin mitoittaa ihmisten omien halujen sekä luonnonvarojen ja ilmaston kestävyysmukaan.

Mikä on Suomen Talousdemokratia ry?

Suomen Talousdemokratia ry on vuonna 2009 perustettu **yhdistys, jonka tarkoituksena on ohjata yhteiskuntaa kohti kestävä ja demokraattista talousjärjestelmää** ja tuoda esiin uskottava ja käytännöllinen vaihtoehto velkaperusteiselle rahajärjestelmälle. Suomen Talousdemokratia ry tiedottaa nykyisen rahajärjestelmän ongelmista, kehittää vaihtoehtoisia rahajärjestelmiä ja harjoittaa julkaisutoimintaa. Yhdistys vaikuttaa esimerkiksi osallistumalla julkiseen keskusteluun, järjestämällä tilaisuuksia ja lobbaamalla päättäjiä.